

Dni starej hudby

Fascinujúce chalumeau

Nadácia Alamire

Svedectvá doby: Peter Janík

Osobnosť: Ernő Dohnányi

Analýza: Brucknerova Siedma

Hudobný život
7–8/2023/R. 55

**STARÁ HUDBA:
od prameňa
k budúcnosti**

WORLD MUSIC FESTIVAL BRATISLAVA

17. - 20.
AUGUST
2023

17. 8., Hviezdoslavovo námestie, Bratislava

18:00 La3no Cubano (SK)
18:45 Ti'kaniki (Reunion, FR)

18. 8., Kostol Klarisiek, Bratislava

18:00 Ondro a kamaráti (SK)
18.45 Duo Ruut (EST)
20:00 Efrén Lopéz a Christos Barbas
(ES/GR)

18. 8., V-Klub, Bratislava

22:00 Fanfara Station (TUN/USA/ITA)

19. 8., Teatro Colorato, Františkánske námestie 2, Bratislava

10:00 - 13:00 Konferencia s hudobníkmi
a zástupcami hudobného priemyslu
18:00 DIS IS MARKĚTA (SK)
18:45 Neha! (SK)

19. 8., V-Klub, Bratislava

21:00 Aboubakar Traoré & Balima (BE/
Burkina Faso)

20. 8., Kostol Klarisiek, Bratislava

18:00 Soona Park (Južná Kórea)
19:15 Barrut (FR)

vstupenky na
predpredaj.sk/listky/world-music-
festival-bratislava-2023

SEP 10 - 24 2023 BER

HUDBA, KTORÁ
ROZPRÁVA PRÍBEHY
HUDBA AKO
DOBRODRUŽSTVO
HUDBA, KTORÁ SPÁJA

konverencie

Klarisky / 18:30

10/9 **A. SCHINDLER: MALÍČKÁ SLZIČKA** PREDNÁŠKA S HUDBOU

Klarisky / 20:30

10/9 **MOJŠE BAND: PIESNE Z LÁGRU**

Nová synagóga Žilina / 19:00

12/9 **NEZABUDNÚŤ**

M. ECKERT & M. SMITH: VOICES OF THE HOLOCAUST

HILARIS CHAMBER ORCHESTRA / E. ŠUŠKOVÁ SOPRÁN / M. ŠIMKO TENOR / H. SMITH^{USA/NO} KLAVÍR

PRESSBURGER KLEZMER BAND: KORENE

Moyzesova sieň Bratislava / 19:00

13/9 **NEZABUDNÚŤ**

M. ECKERT & M. SMITH: VOICES OF THE HOLOCAUST

HILARIS CHAMBER ORCHESTRA / E. ŠUŠKOVÁ SOPRÁN / M. ŠIMKO TENOR / H. SMITH^{USA/NO} KLAVÍR

CHASSIDIC SONGS / DEVĚT BRAN B. TURZONOVÁ / F. KOVÁR SLOVO

A4 - priestor súčasnej kultúry / 20:00

16/9 **A SENSE OF DESTINY: DAVID KOLLAR & ARVE HENRIKSEN
ŠKVÍRY & SPOJE: HOTEL SPOJÁR**

Františkánsky kostol / 20:00

17/9 **RÍMUR / TRIO MEDIÆVAL & ARVE HENRIKSEN**

Slovenská národná galéria, Átrium / 19:00

19/9 **BUILDING BRIDGES 2 & NILS ØKLAND BAND**

GMB nádvorie/emil / 12:30

22/9 **HUDBA MNOHÝCH CHUTÍ** KONCERT S OBĚDOM

Klarisky / 18:00

22/9 **MODLITBY A SNY**

PREDKONCERNÉ ROZHOVORY / 18:00

GOLIJOV / MILHAUD / 19:00

Primaciálny palác / od 16:00

23/9 **BRATISLAVSKÁ NOC KOMORNEJ HUDBY**

#POSÚVAMEHUDBUĎALEJ / 16:00

BENEŠ / SOLLIMA / LIGETI / 18:00

BRITTEN / BRIDGE / 20:00

Primaciálny palác / 11:00

24/9 **JOBUSOVKY KOMORNE KOMORNÉ** DETSKÝ KONCERT

Moyzesova sieň / 19:00

24/9 **ISABELLE VAN KEULEN & RONALD BRAUTIGAM & JOZEF LUPTÁK
POULENC / FRANCK / BEETHOVEN** ZÁVEREČNÝ KONCERT

Festival sa koná pod záštitou primátora
hlavného mesta SR Bratislavy, MATÚŠA VALLA

KONVERGENCIE.SK

GENERÁLNY PARTNER

u.
fond
na podporu
umenia

festival
z verejných zdrojov
podporil Fond
na podporu umenia

HLAVNÍ PARTNERI

ZSE

NADÁCIA
Slovenskej sporiteľne

BRATISLAVA

PARTNERI

KL
S

NOVÁ
SYNAGÓGA ŽILINA

Kingdom of the Netherlands

AUTOPOLIS

PRIESTOR
SÚČASNEJ
KULTÚRY

GMB

OTTO!

TEODORČKA FAKULTA
Jazykovedy a literatúry

BAR ŽUZ
CESTYVA KAVA

ARTE
VIDI

MEDIÁLNI PARTNERI

rtv:

RÁDIO
DEVIN

RÁDIO
FM

N

Hudobný
život

tyždeň

VSTUPENKY

ticketportal

SITA WEBNOVINY

POPULÁR

CITYLIFE.SK

Žilina

in.ba

OPERA
SLOVAKIA

HUDBA.SK

MOJA
MUZIKA

Obsah

- Koncerty**
- 2 Slovenská filharmónia – Forfest – Štátna filharmónia Košice
- 6 Na východe je toho dosť
- Glosa**
- 3 Škola: vzdelávanie či úväzky?
- Za vôňou nástroja**
- 7 Katarína Paľová: Podivín milanoló
- Hudobné divadlo**
- 8 Opera ND Košice: Tromfy košickej Anny Boleny
- 10 Janáčkovo divadlo: Malé monštrum Salome
- 12 Piesne o živých deťoch a ich rodičoch
- Festivaly**
- 14 Ars organi Nitra
- 22 Medzinárodné Šostakovičove dni
- 24 Drážďanské hudobné slávnosti
- Rozhovor**
- 16 Do novej sezóny s novým šéfdirigentom (F. Macek)
- Téma: Stará hudba**
- 19 Dni starej hudby
- 21 S vášňou pre hudbu 17. a 18. storočia
- 26 Porozumieť jazyku spred päťsto rokov (B. Demuyt, S. Coninx)
- 31 Fascinujúce chalumeau
- Svedectvá doby**
- 36 Začiatky slovenskej elektroakustickej hudby v spomienkach majstra zvuku (P. Janík)
- Osobnosť**
- 44 Len ideál je pravdivý (E. Dohnányi)
- Analýza**
- 48 A. Bruckner: Symfónia č. 7
- CD a knihy**
- 52 recenzie
- 60 Glosa: Voláme vás!
- Jazzové laboratórium**
- 57 Martin Uherek: I'm Calling You
- Poviedka**
- Dida (Vanda Rozenbergová)

Editoriál

ANDREA SEREČINOVÁ

Keď 2. júna otvoril súbor Cappella Pratensis festival Dni starej hudby, mnohí cítili povestné zimomriavky. Nielen z vokálneho prejavu číreho ako horský potok či interpretácie blížiaccej sa k pomysľnej dokonalosti. Nad krásou spevu sa vznášala informácia, že hudba Jeana Moutona sa našla pár metrov od miesta koncertu v zbierke zo 16. storočia a možno znela v tom čase aj na mieste koncertu, v Katedrále sv. Martina. Hudba aktuálnych svetových autorov na „periférii“. Alebo v jednom z centier?

Belgická Alamire Foundation už viac než 30 rokov zbiera a šíri informácie o hudbe frankofónskych autorov. Ak máte obavy, že hudba neskorého stredoveku a renesancie je príliš špecializovaná, odťažitá problematika, dvaja zástupcovia nadácie, ktorí Bratislavu navštívili v júni na pozvanie Hudobného centra, vás už po prečítaní pár riadkov rozhovoru presvedčia o opak. O tom, že výskum starej hudby je moderným dobrodružstvom – od využívania sofistikovaných technológií cez kontextuálne vnímanie hudobnej histórie až po inovatívnosť, ktorá sa premieta do otvoreného, neustále sa meniaceho pohľadu na historicky poučenú interpretáciu. Návrat k zdroju, pohľad do minulosti je vždy aj pohľadom vpred... Dôležitým odkazom rozhovoru je i vedomie, že schopnosť zrozumiteľne interpretovať predmet a výsledky vedeckej činnosti je pre jej úspech a zmysel nevyhnutnosťou. „V najbližších piatich rokoch investujeme svoje sily do výskumu v strednej Európe, pretože tu sa nachádza množstvo úžasných rukopisov a množstvo inštitúcií... Verím, že sa nám podarí postaviť mosty,“ hovorí Bart Demuyt, generálny riaditeľ nadácie, a zdá sa, že stavba jedného z mostov sa už začala.

Stará hudba na Slovensku oslavuje: Musica aeterna má 50 rokov a Dni starej hudby za sebou 25. ročník. Aj preto v letnom dvojčísle uverejňujeme viacero textov k téme a nie je to tohto roku poslednýkrát.

Je toho ešte viac: festivaly doma i v zahraničí, portrét Ernő Dohnányiho, analýza Brucknerovej *Siedmej* či fascinujúce rozprávanie legendárneho majstra zvuku. Pekný zvyšok leta, aj s *Hudobným životom*...

Oprava

V čísle 6 sme nesprávne zaradili koncert Cecilie Bartoliovovej a Les Musiciens du Prince-Monaco do bloku venovaného festivalu Pražská jar. Koncert 7. 5. 2023 bol samostatným koncertom v Obecnom dome v Prahe. Autorke textu a organizátorom sa ospravedlňujeme. (red)

||

Mesačník **Hudobný život**/
júl-august 2023 vychádza
v **Hudobnom centre** Michalská
10, 815 36 Bratislava
IČO 00 164 836

Zapísané v zozname periodickej
tlače MK SR pod ev. číslom EV
3605/09

Redakcia: Šéfredaktorka: Andrea Serečinová (kontakt: andrea.serecinova@hc.sk, +421 2 20470420, 0905 643926), redaktori: Robert Kolář (robert.kolar@hc.sk), Jana Dekánková (jana.dekankova@hc.sk), Juraj Kalász (juraj.kalasz@hc.sk), externá redakčná spolupráca: Robert Bayer (robert.bayer@hc.sk), Jazykové korektúry: Zuzana Studená, Marcel Olšiak, odborná spolupráca: Eva Planková, korektúry českých textov: Lucie Lukášová, grafická úprava: Róbert Szegény

Distribúcia a marketing: Patrik Sabo (tel: +421 2 20470460, fax: +421 2 20470421, distribucia@hc.sk) • **Adresa redakcie:** Michalská 10, 815 36 Bratislava 1, www.hc.sk/hudobny-zivot/ • **Grafický návrh:** Pergamen Trnava • **Tlač:** ULTRA PRINT, s. r. o., Bratislava • **Rozširuje:** Slovenská pošta, a. s., Mediaprint-Kapa a súkromní distributéri • **Objednávky na predplatné prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty, alebo e-mail:** predplatne@slposta.sk • Objednávky do zahraničia vybavuje Slovenská pošta, a. s., Stredisko predplatného tlače, Uzbecká 4, P.O.BOX 164, 820 14 Bratislava 214, e-mail: zahranicna.tlac@slposta.sk • Objednávky na predplatné prijíma aj redakcia časopisu. Používanie novinových zásielok povolené RPPBA Pošta 12, dňa 23. 9. 1993, č. 102/03 • Indexové číslo 49215. ISSN 13 35-41 40 (tlačené vydanie), ISSN 2729-7586 (online, pdf verzia) • **Obálka:** Fragment z rukopisu v zbierkach Nadácie Alamire: Iníciaľa z *Kyrie z Missa Pascale* Pierra de la Rue. Belgická kráľovská knižnica. Foto © KBR / Alamire Digital Lab • Názory a postoje vyjadrené v uverejnených textoch nie sú stanoviskom redakcie. Redakcia si vyhradzuje právo redakčne upravovať a krátiť objednané i neobjednané rukopisy. Texty akceptujeme len v elektronickej podobe. • Vyhľadávať v dátach uverejnených v tomto čísle môžete na adrese www.siac.sk

Koncerty

4. 6. 2023

Bratislava, Reduta

Marek Vrábek

Vierne – Borzík – Franck – Guilmant

Organové koncerty sú už niekoľko rokov trvalou súčasťou dramaturgie Slovenskej filharmónie. V prvú júnovú nedeľu sa na pódiu Reduty za nástrojom, ktorý bol uvedený do prevádzky pred 11 rokmi, ocitla stálica na našom interpretačnom nebi, organový umelec, pedagóg, dramaturg a riaditeľ bratislavského Cirkevného konzervatória Marek Vrábek. Nemožno opomenúť skutočnosť, že Vrábek sa nedávno dožil okrúhlej polstoročnice, ktorá predstavuje v živote každého človeka významné jubileum; aj preto dostal od SF možnosť vystúpenia hneď na dvoch koncertoch (to druhé, orchestrálne vystúpenie reflektujem v rubrike V žiari monitorov).

Marek Vrábek k svojej päťdesiatke nastudoval úplne nový repertoár, ktorý sa opiera najmä o tituly francúzskych autorov. Priznám sa, nie je to práve môj „top“ program, no voľbu takého skúseného interpreta treba len a len rešpektovať. Na začiatku zaznel výber z pozoruhodného cyklu *24 kusov vo voľnom štýle* od Louisa Vierna z rokov 1913/1914; cyklus vznikol s liturgickým zameraním a plán tónin kopíruje usporiadanie Bachovho *Tempo- vaného klavíra*. Vypočuli sme si tri majestátno virtuózne kusy (*Carillon, Cortège, Divertissement*), medzi nimi dva nežnejšie a poetickejšie (*Prélude, Lied*).

Trúchlenie, malá prosebná modlitba vo verzii pre organ od Lukáša Borzíka v rozsahu 9 minút mala svetovú premiéru. Hudobná reč tohto etablovaného autora sa blíži k postmoderne a jeho *Trúchlenie* sa opieralo o formový vzor passacaglie s istou gradáciou, ale aj záverečným útlmom. Extrémne pomalé tempo malo napomôcť kontemplácii a spomienke na zosnulého

Tempovo a zvukovo kládol Vrábek veľký dôraz na kontrastné stvárnenie a zvlášť registrácia oplývala farebnosťou a vynaliezavosťou.

Františka Tkáča, ktorý prišiel o život v Slovenskom raji.

Súčasťou koncertu bola aj geniálna *Fantázia A dur* od Césara Francka a o čosi menej geniálna *Sonáta č. 1 d mol* od Alexandra Guilmanta. Hoci štýlovo konzervatívneho romantika Guilmanta majú mnohí organisti z akýchsi, mne záhadných príčin radi, nikdy som sa nevedel zmieriť s určitou priemernosťou, banálnosťou, efektnou povrchnosťou a slabou harmonicko-melodickou nápaditosťou tohto autora, ktorý má zaiste aj mnohé kladné stránky a prínosy (napríklad má veľkú zásluhu na tom, že dielo J. S. Bacha dodnes tvorí základ vzdelávania organistov).

Netreba prizvukovať, že Vrábek k interpretácii vybraných skladieb pristupoval s čo možno najvyššou zodpovednosťou a pokorou. Jeho prednes bol plný emocionálnej hĺbky a intenzity, bohatstva výrazových odtieňov a mužných citov. Prirodzene dýchajúce frázovanie rešpektovalo logickú výstavbu mikro- a mezoštruktúry, pritom vďaka pestrým a častýmagogickým zásahom nikdy neskĺzlo do stereotypu alebo nudy.

Tempovo a zvukovo kládol Vrábek veľký dôraz na kontrastné stvárnenie a zvlášť registrácia oplývala farebnosťou a vynaliezavosťou. Jednotlivé diela dokázal vnímať a sprostredkovať nielen „pod lupou“ detailov, ale aj z nadhľadu globálnych expresívnych línií. Jeho Vierne bol plný elegancie a šarmu, Franck vrúcnej emocionality a Guilmant virtuózneho vzletu. Presvedčivá autenticita Borzíkovej premiéry bola zabezpečená konzultáciami so skladateľom. Summa summarum, aj tento „jubilejný“ koncert ukázal, že Marek Vrábek právom patrí k našej absolútnej interpretačnej špičke, nielen organovej. Záverom treba len popriať veľa energie a sily do ďalších rokov. Všetko najlepšie, Marek!

TAMÁS HORKAY

17. 6., 18. 6., 23. 6. 2023

Kroměříž, Muzeum Kroměřížska,

Chrám Sv. Maurícia

Forfest

Letos na prelomu června a července v Kroměříži již po čtyřiatřicáté vyvrcholil Forfest, mezinárodní festival současného umění s duchovním zaměřením. Jeho pořadatelem je Umělecká iniciativa v jejímž čele stojí manželé Zdenka a Václav Vaculovičovi.

Mottem letošního ročníku se stala sentence skladatele Roberta Schumanna „... aby pravda umění jasně zářila a šířila radost a naději...“ Program festivalu je rozložen do koncertních sálů a chrámových prostor města Kroměříže a z části i do jiných míst v centru Moravy, do Olomouce, Kojetína a Velké Bystřice. Nesporným obohacením byla hojná účast slovenských umělců.

V sobotu 17. 6. odpoledne se konal koncert v Muzeu Kroměřížska, v prostorách jeho stálé expozice. Mezi působivé výtvarné exponáty, dokumentující život a dílo malíře Maxe Švabinského, byl umístěn recitál dvou umělkyní – české violistky Evy Mokré a slovenské harfenistky Kataríny Ševčíkové. Jedná se o soubor neobvyklého obsazení, který nabídl rovněž neobvyklý repertoár. Akusticky se viola s harfou pojí velmi dobře. Zvláště působivé je jejich souznění v nízkých polohách. Vyslechli jsme celkem 15 kratších opusů z pera převážně méně známých autorů (S. Nichifor, A. Bernet, Ch. Pam-puch, W. Hess, M. Giau, E. Hubert, P. de Senneville, Y. Tiersen, R. D. Kerr). Pro většinu zvolených skladeb bylo charakteristické, že jsou v trojdobém metru, v mollových tóninách a že přinášejí působivé, až líbezné melodie vokálního charakteru. Katarína Ševčíková pak mezi svá sóla zařadila i vlastní kompozici, kterou nazvala *Flamenco*. Dobře v ní vystihla

Škola: vzdelanie či úväzky?

JANA DEKÁNKOVÁ

taneční vzruch adaptovaný z příslušného kytarového repertoáru. Svoji herní razanci harfistka v průběhu koncertu projevila vícekrát, a možná to bylo i na škodu, neboť to v tomto subtilním prostoru nejednou zapůsobilo až přemírou zvukové masy.

Jestliže sobotní odpolední koncert v Muzeu Kroměřížska byl z poloviny slovenský, ten nedělní byl slovenský zcela, a to nejen po stránce interpretační, ale i autorské. Pořadatelé pozvali na nedělní večer do chrámu svatého Mořice dva mladé slovenské umělce – sopranistku Zuzanu Barochovou a varhaníka Jána Fica. Díky nim měli posluchači vzácnou možnost seznámit se v průřezu se slovenskou duchovní tvorbou tří generací. Tu nejstarší zastupoval Oldřich Hemerka. Jeho *Ave Maria* v úpravě Jozefa Podprockého zaznělo ve světové premiéře. Dílo Jozefa Grešáka bylo zastoupeno *Modlitbou* pro varhany z *Varhanní knížky pro Ivana Sokola*. Připomenuta tak byla významná osobnost slovenského varhanního umění. Střední generaci zastupovala na koncertě dvě jména, Jozef Podprocký a Iris Szeghy, tu mladší pak Peter Duchnický a Ivan Buffa.

Z hlediska hudebního myšlení vývojově nejdál dospěla Iris Szeghy. Její *Žalm pro sólový hlas na báseň Paula Celana* dramaticky kombinuje řečové prvky s intonovaným vokálním projevem. Provedení druhého vokálního díla Szeghyové, které zaznělo na závěr koncertu, zastínilo nevýrazné varhanní kusy Jozefa Grešáka a Ivana Buffy. Její *Žalm 130 pro soprán a varhany* byl nesporným vyvrcholením večera jak po stránce kompoziční, tak i interpretační.

Původně plánovaný koncert dua Viento Marero (flétna a kytara) musel být z rodinných důvodů odřeknut, slovenští umělci však za sebe nabídli náhradu, sólového kytaristu Karola Samuelčíka. Nelze odhadnout, jak kvalitní by byl původní dramaturgický záměr, náhrada však byla přímo vynikající. Samuelčík je skromný, introvertní umělec, který se vypracoval z žáka banskobystrické ZUŠ, přes žilinskou konzervatoř a bratislavskou VŠMU až k předním španělským kytarovým pedagogům. Na rozdíl od jiných současných forfestových programů, které jsou sestaveny z většího počtu drobných skladeb, Samuelčík hrál jen tři autory, Slováky Mariána Budoše, Jevgenije Iršaie a Jána Králíka, zato díla delších stopáží. Pozoruhodným rysem zvolené dramaturgické sestavy je to, že ani při soustředěném poslechu ve vybraných skladbách nenalezneme jakékoliv specifické národní, tedy slovenské prvky. Vše je to hudba sice kvalitní, nicméně svým charakterem a obsahem nadnárodní a nadčasová.

Lze vyzdvihnout mimořádně vhodné akustické podmínky, které až nečekaně poskytly oltářní prostor kostela, kam byl interpret i s auditoriem (které bylo komorní) umístěn. Aby se vyhnul zdoluhavému přeladování, interpret střídal během svého vystoupení dva nástroje. Jedna ze skladeb (Iršaiovy *Flores*) totiž v určitých místech pracovala se skordaturou, která umožnila efektní opakování tónu na způsob harfového bisbiglianda.

Do chrámového prostoru svatého Mořice byl v pátek 23. 6. zasazen rovněž sólový recitál dalšího slovenského umělce, houslisty Milana Paly, který přednesl kompozici *Dotyky. Za zrkadlom* od Adriána Demoče. Mladý slovenský autor prostor celovečerního koncertu zaplnil jen jedním hudebním nápadem, stereotypním sledem různých flažoletových tónů v nízké

„Umelec, ktorý je spokojný sám so sebou, patrí na dôchodok“, počula som nedávno istého holandského profesora a napadlo mi, že to sedí aj na vzdelávacie inštitúcie. Tá, ktorá je so sebou spokojná, je postupne odsúdená na stagnáciu a pomalý, ale neúprosný zánik.

Stále viac počúvame o dezilúziách kvalitných hudobníkov v strednom veku, ktorí začali učiť na niektorej z našich odborných hudobných škôl. Prenikajú aj nespokojné hlasy tých šikovnejších zo študentov s kvalitou výučby aj s neochotou školy ich kritiku a návrhy na zlepšenia vypočuť. Škola, ktorá nie je schopná prijímať kritiku študentov a pripustiť aspoň nejaké percento jej relevantnosti, je zahľadená sama do seba. Nepoviem, ak by to bola škola, ktorá má medzinárodné renomé... Ale ktorá z našich odborných hudobných škôl taká naozaj je? Alebo stačí upadajúcu úroveň nášho hudobného vzdelania zakryť marketingovo správnou definíciou? Veď každý je NAJ, ak si „správne“ zadefinuje východisko. Napríklad ja som rozhodne najlepšia kaderníčka v našom byte...

Ale späť k téme. Prečo má Slovensko vyše stovky absolventov ročne a nemá ani jediného hornistu/-ku, hoboistu/-ku či trubkára/-ku, ktorí by boli schopní urobiť aktuálne vypísané konkurzy do našich symfonických orchestrov? Financovanie školstva podľa počtu žiakov zrejme vyzeralo ako super nápad pred tými asi 25 rokmi, keď sa zaviedlo. Dnes vidíme dôsledky. Od pedagógov čoraz častejšie počúvame o zúfalej úrovni študentov, z ktorých ani najgeniálnejší pedagóg nedokáže veľa vykreslať. Vedenia škôl vraj musia z roka na rok na prijímačkách znižovať latku požiadaviek...

Asi sa zhodneme, že škola je tu na to, aby poskytovala kvalitné vzdelanie a nie na to, aby vytvárala pedagogické úväzky. Nevšimla som si, že by bolo naše školstvo na takej svetovej úrovni, že by sa k nám za hudobným vzdelaním hrnuli davy zahraničných študentov. Práve naopak, tí najkvalitnejší už nemajú jazykové bariéry ako generácia 40+ a už na základnej škole chodia na lekcie do Viedne či Budapešti. O slovenských konzervatóriách či vysokých školách ani neuvažujú. Prečo? Pritom naše konzervatóriá produkujú ročne desiatky absolventov. Kde sa – okrem učiteľských miest na ZUŠ – uplatňujú? O čom rozhodujú?

Je načas začať hovoriť nahlas pravdu, ktorú už mnohí dobre vedia. Že nemáme toľko kvalitných uchádzačov o hudobné/umelecké profesie, aby bolo vhodné „živiť“ 13 konzervatórií a 3 vysoké školy. Nevídaný počet stredných a vysokých hudobných škôl na obyvateľa... Ako by to vyzeralo, keby štát prerozdelením rovnakého množstva financií, povedzme, na štyri školy? Aké by to bolo, keby zostalo na nové budovy zohľadňujúce špecifické potreby hudobného školstva, s adekvátnou výbavou, koncertnými sálami, nahrávacími štúdiami, špičkovými nástrojmi a, v neposlednom rade, aj s transparentnými konkurzmi na učiteľské pozície, vrátane možnosti pre zahraničných pedagógov? Možno by sa z hudobného vzdelávania stalo opäť elitné vzdelávanie pre výberových, výnimočne nadaných študentov. ||

dynamické poloze. Vzdor tomu se provedení nesetkalo s nepochopením a s odsudkem. Bylo totiž předestřeno kultivovanému, vstřícnému a zvědavému publiku, které dovedlo ocenit precizní a soustředěný výkon houslisty a svoji v tomto případě nadbytečnou percepční kapacitu dovedlo využít i jinak, k tiché meditaci čerpající nejen z hudby, ale i z mysteria sakrální architektury prosvícené zapadajícím sluncem a z vlastních niterných zdrojů.
VOJTĚCH MOJŽÍŠ

22. 6. 2023

Košice, Dom umenia

Štátna filharmónia Košice,
Zbyněk Müller, Zoltán Fejérvári
Berlioz – Liszt – Suchoň

Závěrečný koncert 54. sezóny ŠfK (A cyklus) mal opäť starú známú schematickú dramaturgiu predohra – koncert – symfónia, resp. dlhšie orchestrálne dielo v druhej polovici vrátane dlhočizného

prerábania pódia medzi predohrou a koncertom... V prvej polovici zazneli klenoty novoromantizmu, najprv koncertná predohra *Rímsky karneval* Hectora Berlioz (ani nedokážem spočítať, koľkokrát som bol svedkom otvorenia koncertného programu práve touto skladbou, nie nevyhnutne v Košiciach). Napriek určitému ospalému šlendriánstvu v menej exponovaných úsekoch však tento vďačný kus košickí filharmonici zahrli s presvedčivou rutinou a plnokrvnou muzikalitou, ktorá dala vyniknúť „prekypujúcemu hýreniu a oslnivej farebnosti“, aby som výnimočne citoval slová z bulletinu.

Po vynútenej prestávke sme na pódium privítali veľmi mladého, ale o to úspešnejšieho útleho a vysokého maďarského klaviristu Zoltána Fejérváriho v *Prvom klavírnom koncerte Es dur* Franza Liszta. Treba hneď na úvod skonštatovať, že Fejérvári sa úspešne vyhol známym virtuóznym klišé v interpretácii tohto koncertu. Nechápal ho v rovine prvoplánovej oslnivej brilantnosti (prítom jeho technika

Z. Fejérvári v Lisztovom
Klavírnom koncerte č. 1 bol
solistom záverečného kon-
certu uplynulej sezóny ŠfK
Foto: Miriama Fenciková

je temer bezchybná, prvotriedna, nezraniteľná), ale ako skvele prepracované, excelentne obsažné dielo revolučného významu. Kládol mimoriadny dôraz na lyrické a poetické významové sféry, v ktorých prejavil svoj výnimočný zmysel pre tónovú kvalitu, farebné bohatstvo, zmyselnosť a spevnosť – všetko atribúty, o ktoré sa opierali aj romantickí majstri klavírneho prednesu v Lisztových časoch.

Spoľahlivo za Fejérvárim stál aj orchester pod rozhodnou taktovkou Zbyňka Müllera, vďaka čomu medzi sólistom a ostatnými hudobníkmi vznikol tvorivý, muzikantsky rozkošný dialóg. (Napriek tomu som od niektorých sólových pasáží v drevách čakal viac poézie a spevnosti.) Lisztov koncert bol interpretovaný s dôkladne zvládnutou stavebnou koncepciou, s akcentovanou dramaturgiou expresívnych línií vrátane iskrivých gradácií a dramatických zlomov; scherzové úseky vyzneli s ideálnou pôvabnou nenútenosťou. Bola to interpretácia, v ktorej sa optimálne skĺbili cit a rozum, detail a celok. Nechcela

Treba skonštatovať, že Fejérvári sa úspešne vyhol známym virtuóznym klišé v interpretácii koncertu.